

ΚΥΡΙΑΚΗ ΣΤ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ

12/07/2026

Ἡ ἁμαρτία ὡς πρόξενος ἀσθένειας

«Καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης βεβλημένον· καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπε τῷ παραλυτικῷ· θάρσει, τέκνον· ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου» (Ματθ., 9, 2).

Ἡ σχέση μεταξύ τῆς ἁμαρτίας καὶ τῆς ἀσθένειας ἀποτελεῖ ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ βαθιὰ καὶ παρεξηγημένα ζητήματα τῆς ἀνθρώπινης ὑπαρξιακῆς ἀναζήτησης. Στὸν σύγχρονο κόσμο, ἡ ἀσθένεια προσεγγίζεται σχεδὸν ἀποκλειστικὰ ὡς ἓνα βιολογικὸ φαινόμενο, ἀποτέλεσμα γενετικῶν παραγόντων, παθογόνων μικροοργανισμῶν ἢ περιβαλλοντικῶν συνθηκῶν. Ἀντίθετα, ἡ Ὁρθόδοξη Χριστιανικὴ Παράδοση καὶ ἡ Πατερικὴ σκέψη προσφέρουν μίαν ὀλισθητικὴ θεώρηση τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ ἁμαρτία δὲν ὀρίζεται ἀπλὰ ὡς μίαν ἠθικὴν παράβαση ἑνὸς νομικοῦ κώδικα, ἀλλὰ ὡς μίαν ὑπαρξιακὴν ἀποτυχία, μίαν ἀστοχία καὶ, τελικὰ, ὡς ἡ ἀπομάκρυνση τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν Θεό, πού εἶναι ἡ μοναδικὴ Πηγὴ τῆς Ζωῆς. Ὑπὸ αὐτὸ τὸ πρῖσμα, ἡ ἀσθένεια δὲν ἀποτελεῖ μίαν ἐξωτερικὴ τιμωρία πού ἐπιβάλλεται ἀπὸ ἓναν ἐκδικητικὸν Θεό, ἀλλὰ τὴ φυσικὴ συνέπεια τῆς διάσπασης τῶν σχέσεων τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν Δημιουργό του, τὸν ἑαυτό του καὶ τὴν κτίση.

Γιὰ νὰ κατανοήσουμε πῶς ἡ ἁμαρτία γίνεται πρόξενος ἀσθένειας, εἶναι ἀπαραίτητο νὰ ἀνατρέξουμε στὴν προοπτικὴ κατάσταση τοῦ ἀνθρώπου, ὅπως αὐτὴ περιγράφεται στὴν Ὁρθόδοξη Θεολογία τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ ἄνθρωπος πλάστηκε ἀπὸ τὸν Θεὸ «κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν», προορισμένος γιὰ τὴν ἀφθαρσία καὶ τὴν ἀθανασία. Στὸν Παράδεισο, ἡ ἀνθρώπινη φύση βρισκόταν σὲ ἀπόλυτη ἄρμονία καὶ προσηλωμένη στὸν Θεό. Δὲν ὑπῆρχε πόνος, φθορὰ ἢ ἀσθένεια, διότι ἡ Θεία Χάρις διαπότιζε ὀλόκληρη τὴν ὑπαρξη τοῦ ἀνθρώπου, προστατεύοντάς τον ἀπὸ τὴν βιολογικὴ ἀλλοίωση.

Ἡ ἐπιλογή τῶν πρωτοπλάστων νὰ αὐτονομηθοῦν καὶ νὰ ζήσουν χωρὶς τὸν Θεό, αὐτὸ πού ὀνομάζουμε Προπατορικὸ ἁμάρτημα, διέκοψε αὐτὴ τὴν ροὴ τῆς Θείας Χάριτος. Ἡ ἁμαρτία λειτούργησε ὡς πνευματικὸ βραχυκύκλωμα. Ἀποκομμένος ἀπὸ τὴν πηγὴ τῆς ζωῆς του, ὁ ἄνθρωπος εἰσῆλθε στὴ σφαίρα τοῦ θανάτου καὶ τῆς φθορᾶς. Ἡ ἀνθρώπινη φύση αὐτοτραυματίστηκε οὐσιαστικά.

Ἡ ἀσθένεια, λοιπόν, ἐμφανίζεται στὸν κόσμο ὄχι ὡς αὐτόνομη ὄντοτητα, ἀλλὰ ὡς τὸ προοίμιο τοῦ θανάτου, ὡς ἡ σταδιακὴ ἀποσύνθεση μίας φύσης πού ἔχασε τὸ πνευματικὸ τῆς στήριγμα. Κάθε ἄνθρωπος πού γεννιέται μετὰ τὴν πτώση κληρονομεῖ αὐτὴ τὴ φθαρτὴ καὶ παθητὴ φύση. Συνεπῶς, ἡ γενικὴ αἰτία κάθε ἀσθένειας στὸν κόσμο εἶναι ἡ ἁμαρτία, μὲ τὴν ἔννοια τῆς πτώσης τῆς ἀνθρώπινης φύσης ἀπὸ τὴν ἀρχέγονη ὁμορφία τῆς.

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἀπορρίπτει τὸν πλατωνικὸν δυϊσμό πού θέλει τὸ σῶμα φυλακὴ τῆς ψυχῆς. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι μίαν ἀδιάσπαστη ψυχοσωματικὴ ἐνότητα. Ὅ,τι συμβαίνει στὴν ψυχὴ ἀντανακλᾶται στὸ σῶμα, καὶ τὸ ἀντίστροφο.

Όταν ή ψυχή νοσεί πνευματικά, ή ασθένεια αυτή, αργά ή γρήγορα, θα έκδηλωθει και στο φυσικό σώμα.

Αυτή ή σύνδεση γίνεται απόλυτα κατανοητή μέσα από την ανάλυση των παθών. Τα πάθη, ή φιλαυτία, ή πλεονεξία, ό θυμός, ή υπερηφάνεια, ή γαστριμαργία, ή λαγνεία, είναι ή διαστροφή των φυσικών δυνάμεων της ψυχής. Όταν ό άνθρωπος υποδουλώνεται σε αυτά, καταπονεί τó σώμά του.

Η γαστριμαργία και ή κραιπάλη οδηγούν σε πλήθος παθολογικών προβλημάτων, όπως ή παχυσαρκία, οί καρδιοπάθειες και οί γαστρεντερικές διαταραχές.

Ό θυμός, τó μίσος και ή μνησικακία προκαλούν υπερέκκριση όρμονων του στρές, καταστρέφοντας τó νευρικό και τó κυκλοφορικό σύστημα.

Τό άγχος και ή άγωνία, που πηγάζουν από την έλλειψη έμπιστοσύνης στην πρόνοια του Θεού, που είναι ή ουσία της άμαρτίας, έξασθενούν τó ανοσοποιητικό σύστημα.

Η σύγχρονη Ψυχοσωματική Ιατρική έρχεται σήμερα να επιβεβαιώσει αυτό που οί Νηπτικοί Πατέρες γνώριζαν αιώνες πριν, ότι οί ένοχές, οί τύψεις, ή κακία και τó πνευματικό κενό παράγουν βιολογικές τοξίνες. Η άμαρτία στερεί από τόν άνθρωπο την έσωτερική ειρήνη, και ή απώλεια αυτής της ειρήνης μεταφράζεται σε σωματική ασθένεια.

Μέσα στην Αγία Γραφή, ή σχέση άμαρτίας και ασθένειας επιβεβαιώνεται σε πολλά σημεία. Στο Εύαγγέλιο, ό Ιησούς Χριστός μας έμφανίζεται επανειλημμένα να συνδέει τις δύο καταστάσεις. Χαρακτηριστικό είναι τó θαύμα της θεραπείας του παραλύτου της Καπερναούμ. Πριν ό Χριστός μας θεραπεύσει την σωματική παράλυση, λέει στον άσθενή: «*άφέωνταί σοι αί άμαρτίαι σου*». Με αυτόν τόν τρόπο, αναδεικνύει ότι ή ρίζα του προβλήματος βρισκόταν στην πνευματική κατάσταση του ανθρώπου και ότι ή σωματική ίαση ακολουθεί την θεραπεία της ψυχής. Παρομοίως, στον παράλυτο της Βηθεσδα, μετά την θεραπεία του, συνιστά: «*μηκέτι άμάρτανε, ίνα μη χειρόν σοί τι γένηται*», δείχνοντας μία άμεση αιτιώδη συνάφεια.

Όστόσο, ή Πατερική Θεολογία θέτει μία πολύ σοβαρή διευκρίνιση για να άποφευχθεί ό κίνδυνος του φαρισαισμού και της σκληρότητας. Δεν όφείλεται κάθε άτομική ασθένεια σε συγκεκριμένη, προσωπική άμαρτία. Όταν οί μαθητές ρώτησαν τόν Χριστό μας για τόν εκ γενετής τυφλό, «*τίς ήμαρτεν, ούτος ή οί γονείς αυτού;*», Έκείνος άπάντησε κατηγορηματικά: «*ούτε ούτος ήμαρτεν ούτε οί γονείς αυτού, άλλ' ίνα φανερωθῆ τά έργα του Θεού εν αυτό*».

Η ασθένεια, έπομένως, μπορεί να έχει και έναν παιδαγωγικό ή μυστηριακό χαρακτήρα. Ό Θεός έπιτρέπει την ασθένεια σε ανθρώπους Αγίους, όπως στον Δίκαιο Ιώβ, στον Απόστολο Παύλο με τόν «*σκόλοπα τῆ σαρκί*», ή στους σύγχρονους Αγίους όπως ό Άγιος Παΐσιος και ό Άγιος Πορφύριος, όχι ως τιμωρία, αλλά, για την δοκιμασία και την ενίσχυση της πίστης τους, για την διατήρηση της ταπεινοφροσύνης τους, για να γίνουν οί ίδιοι παραμυθία και στήριγμα για άλλους πάσχοντες.

Κατά συνέπεια, αν ή άμαρτία είναι ή πνευματική νόσος που προξενεί την σωματική φθορά, ή αντιμετώπισή της δεν μπορεί να είναι μόνο ιατρική, αλλά

πρέπει νά εἶναι κυρίως πνευματική. Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, δέν βλέπουν τήν Ἐκκλησία ὡς ἕνα δικαστήριο τὸ ὁποῖο μοιράζει ποινές, ἀλλά ὡς ἕνα «ιατρεῖο πνευματικό».

Ἡ θεραπεία τοῦ ἀνθρώπου ἐπιτυγχάνεται μέσα ἀπὸ τὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἡ Μετάνοια καὶ ἡ Ἐξομολόγηση ξεριζώνουν τὶς ἐνοχές καὶ τὰ πάθη ποὺ δηλητηριάζουν τὴν ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα. Τὸ Μυστήριο τοῦ Εὐχελαίου τελεῖται ρητὰ «εἰς ἴασιν ψυχῆς τε καὶ σώματος», ἀναγνωρίζοντας αὐτὴ τὴν ψυχοσωματικὴ ἐνότητα. Τέλος, τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα τοῦ Χριστοῦ μας μᾶς προσφέρονται ὡς «φάρμακο ἀθανασίας».

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία δέν ὑποτιμᾷ τὴν ἐπιστήμη τῆς Ἰατρικῆς, ἀντίθετα τὴν θεωρεῖ δῶρο τοῦ Θεοῦ, ὅμως συμπληρώνει τὸ κενό της, ὑπενθυμίζοντας ὅτι ἡ πλήρης καὶ ὀριστικὴ υἰεία τοῦ ἀνθρώπου δέν εἶναι ἀπλῶς ἡ ἀπουσία συμπτωμάτων, ἀλλὰ ἡ ἀποκατάσταση τῆς κοινωνίας τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν Θεὸ καὶ Δημιουργό του, ἢ ὁποῖα νικᾷ ἀκόμα καὶ τὸν θάνατο.

π. Ἐφραίμ Ντέτσικας
Ἐφημέριος ἐνορίας Περιβλέπτου
πόλεως Ἰωαννίνων